

Wilma Paalman-Vloedgraven

22 September 2024

SALOMONSON EN HET SPOOR

Familie Salomonson

- Mozes Salomonson (1763-1848), 5 zonen en 2 dochters
- Zonen Mozes: Joseph + Isaac Salomonson (Almelo, Gebroeders Salomonson)
- Zonen Mozes: Godfried (1794-1867) + Hein Salomonson (1796-1883), (Amsterdam – Almelo, G & H Salomonson)
- Zonen Godfried: Bernard en Henri (Manchester, Salomonson & Co)
- Zoon Godfried: Maurice (Almelo, G & H Salomonson)
- Zoon Hein: Godfried (1838-1911), (Almelo, G & H Salomonson)

Hein Salomonson, 1796 - 1883, één van de oprichters van de KSW.
Directeur van de KSW van 1852 tot 1859.

Godfried Salomonson, 1794 - 1867. In zijn hand houdt hij de
bouwtekening van de Koninklijke Stoomweverij.

Willem de Clercq.

Secretaris, later directeur Nederlandsche Handel-Maatschappij (NHM)
Amsterdam, 15 januari 1795 - Amsterdam, 4 februari 1844

Thomas Ainsworth, textielingenieur
Bolton le Moors, 22 december 1795 - Nijverdal (Eversberg), 13 februari 1841. Begraven in Goor.
Stichter van Nijverdal, vanuit zijn functie bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij, opgericht in 1824 door Willem I.

Godfried Salomonson Hzn, 12 maart 1838 - 22 november 1911.
Directeur van de KSW van 1859 tot 1911.

- Fritske genoemd door zijn vader Hein
- Eerst naar zijn broer Maurits in Middelburg
- Daarna naar zijn neven in Manchester
- Daarna naar de KSW, vanaf 1859
- Drie directeuren (in naam) tot 1872
- “Ik behoef slechts één grote fout te maken, dan zijn zij allen ongelukkig”.
- Vooruitstrevende patroon/patriarch, maatschappelijk actief (raadslid/wethouder/staten)

1836-1852

- 14 mei 1836: Stichting Nijverdal
- Bouw pakhuis, spinnerij, weverij
- 13 februari 1841: dood Thomas Ainsworth
- 1844: verkoop bedrijf door weduwe Ainsworth aan Cornelis Kuyper, die overleed paar maanden later, bedrijf bleef verliesgevend
- 1849: vergeefse poging tot verkoop via veiling
- 1850: alle bedrijfsactiviteiten stoppen, magazijn NHM bleef wel draaien
- 1851: nieuwe veiling, belangstelling voor delen van Ten Cate, Ter Horst, Ainsworth, Bavink. Hein Salomonson bood op het totaal, f 17.500
- 1852: sloop, nieuwe mechanische katoenweverij, 11 juli 1852 koninklijk

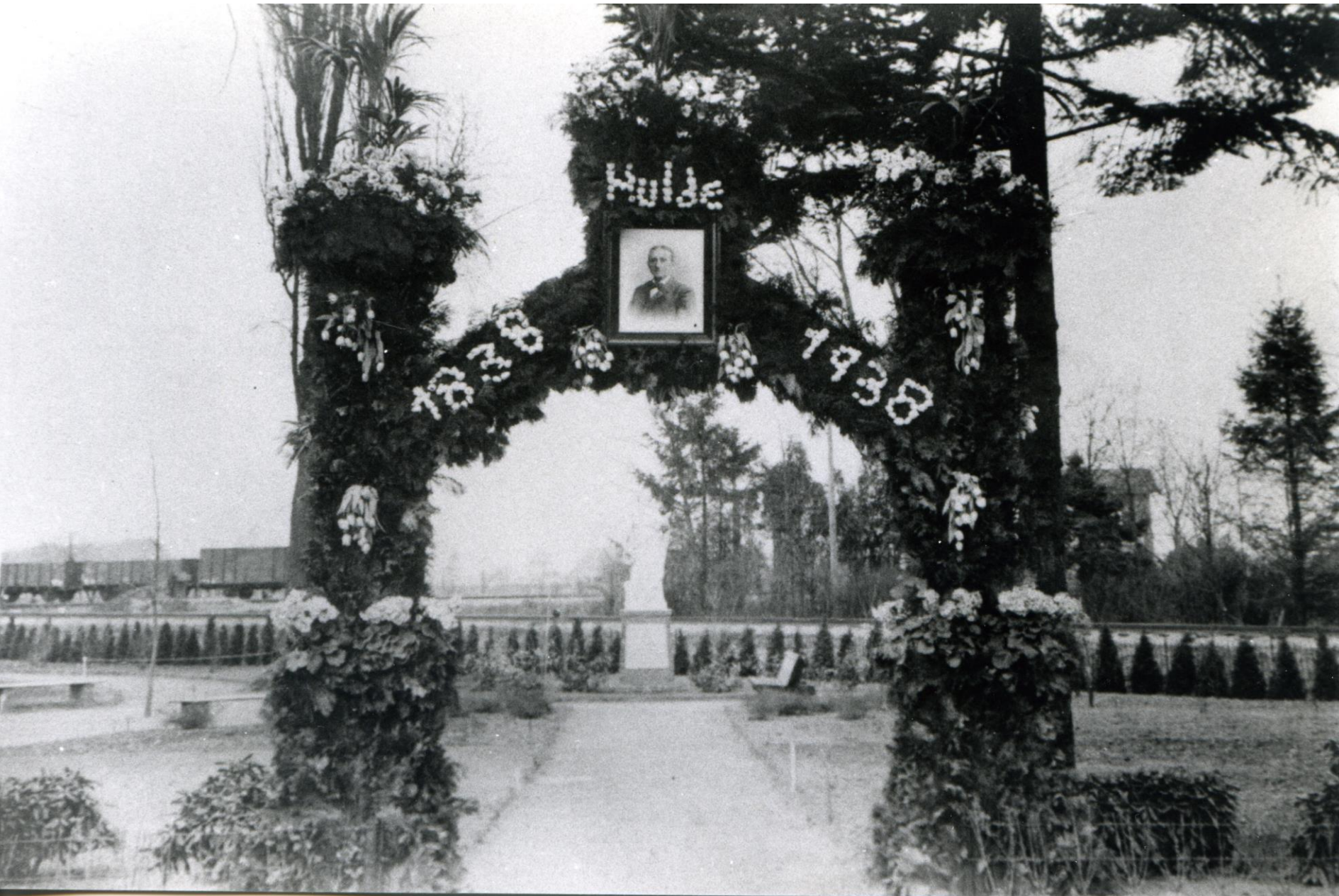
Familie Salomonson en het spoor

Bijna vanaf het begin betrokken bij de ontwikkelingen rond de aanleg van de spoorlijnen in Nederland.

Informatie vanuit de familie uit Engeland, daar:

1807: passagiersvervoer met paarden

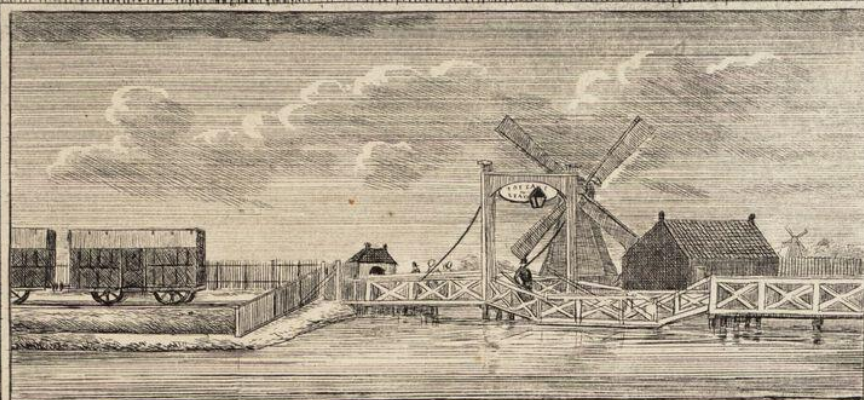
1827: goederenvervoer met stoomlocomotieven

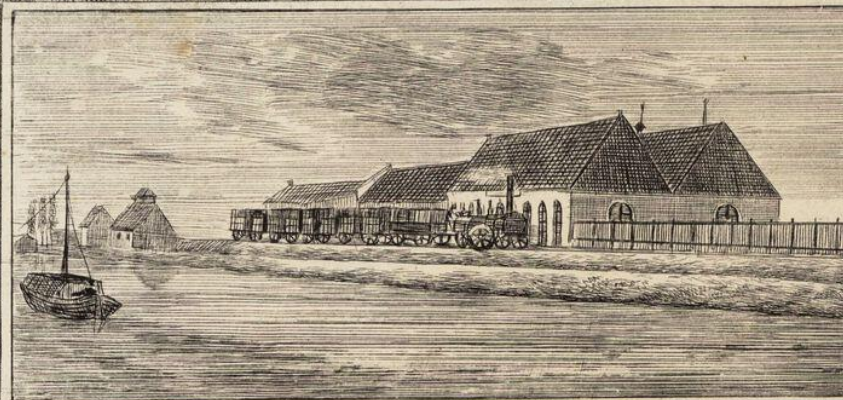
Eerbetoon
voor
Godfried
Salomonson
bij zijn 100e
geboortejaar.

Eerste spoorlijn Amsterdam – Haarlem

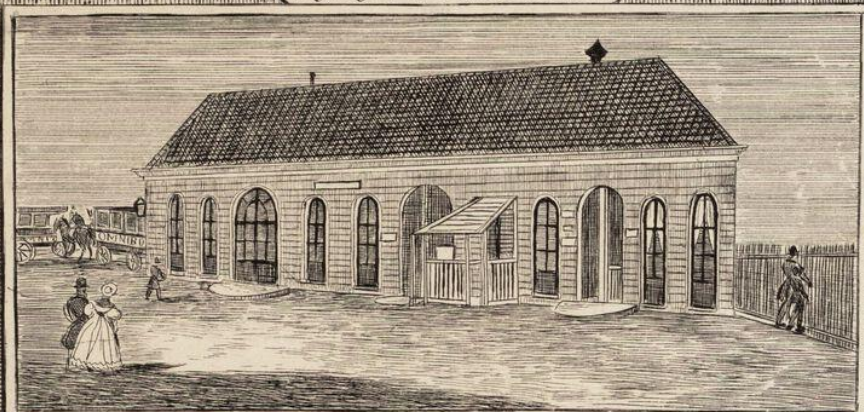
Locomotieven uit Engeland:
De Arend, De Leeuw, De Hoop en De Snelheid

Toegang tot de Station te Amst.

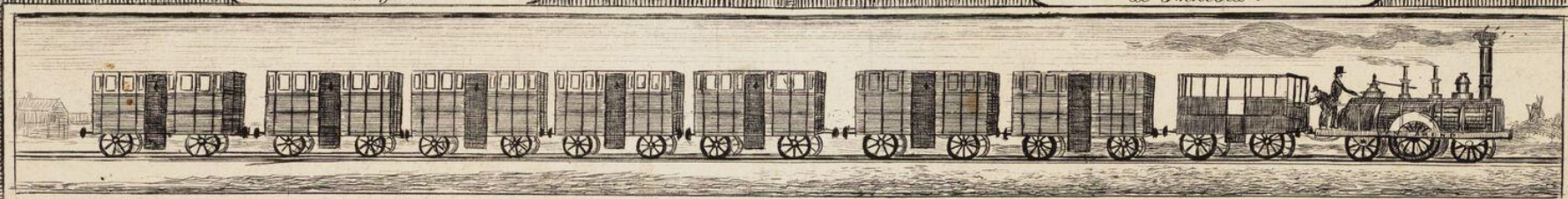
Het Station der Stoomwagen.

Station met de toegang voor Passagiers &c.

Herberg over 't Station voor de Omnibus.

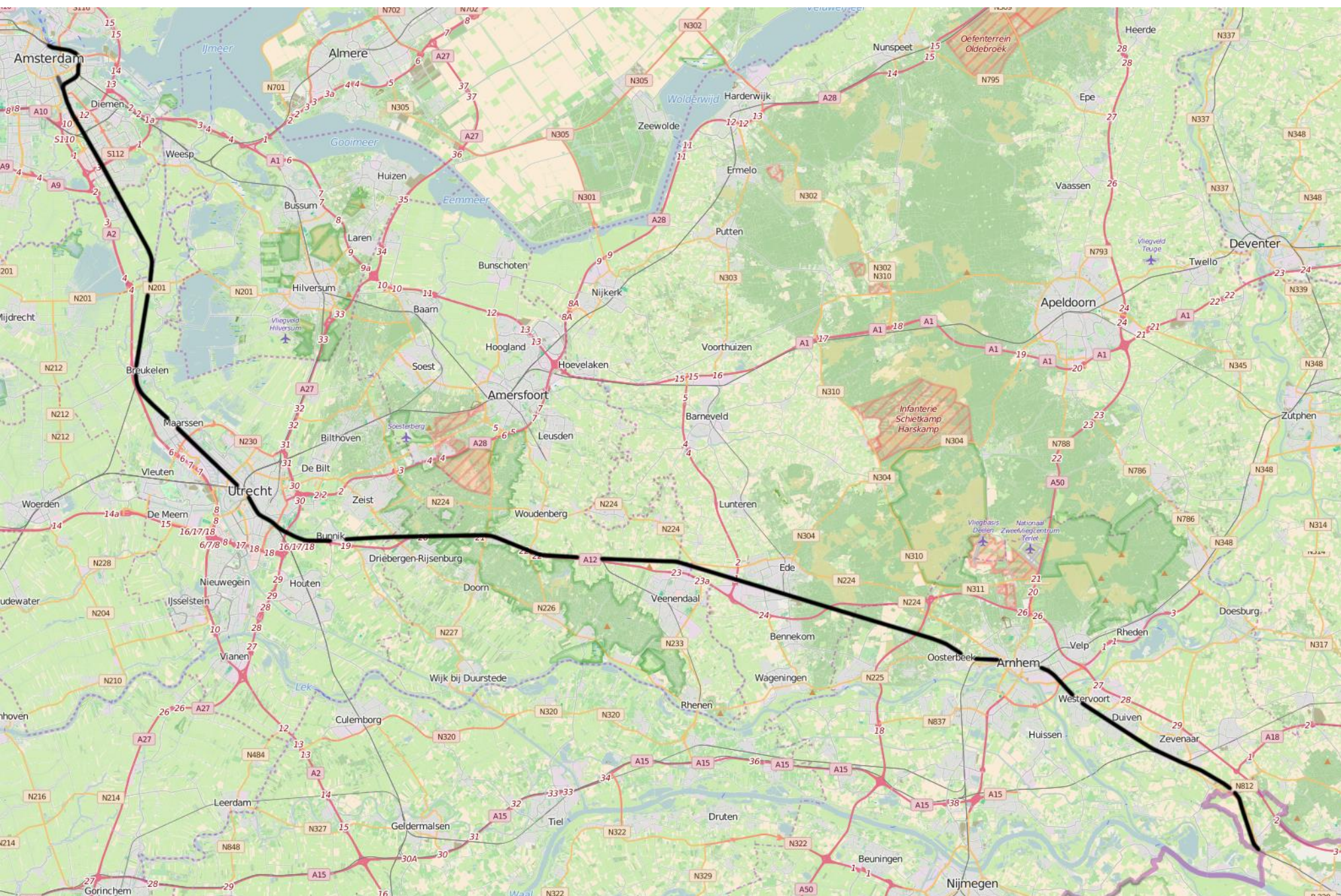

Ijzeren Spoorwaggen met de Diligences, Chara bancs en Waggonen.

Station d. Ijzeren Spoorweg tusschen Amsterdam en Haarlem.

Vertrek van Amsteld.: smorg. 9, 11, smid. 1. en 4½ ure, van Haarlem ten 10 12, 2 en ten 5½ ure.

Prijzen d. Plaatsen, 120, 80. en 40. Cent.

Tracé spoor
van
Amsterdam
via Utrecht
en Arnhem
naar Elten
(1843-
1845-1856)

Eerste spoorlijnen in Twente

- 1844: plannen Ede-Deventer-Hengelo-Munster
- 1845: concessie Kampen-Zwolle-Deventer en Zwolle-Raalte-Nijverdal-Almelo, mislukt
- Na 1850 verschillende ontwerpen en concessies, mislukt
- 1860: spoorwegwet minister Van Hall, aanleg spoorlijnen door de Staat.
- 1865: Rijksspoorweg Zutphen – Hengelo en de lijn Almelo – Hengelo – Oldenzaal - Salzbergen, beide in 1865 gereed
- 1866: baanvak Hengelo - Enschede

Spoorlijn Zwolle-Almelo

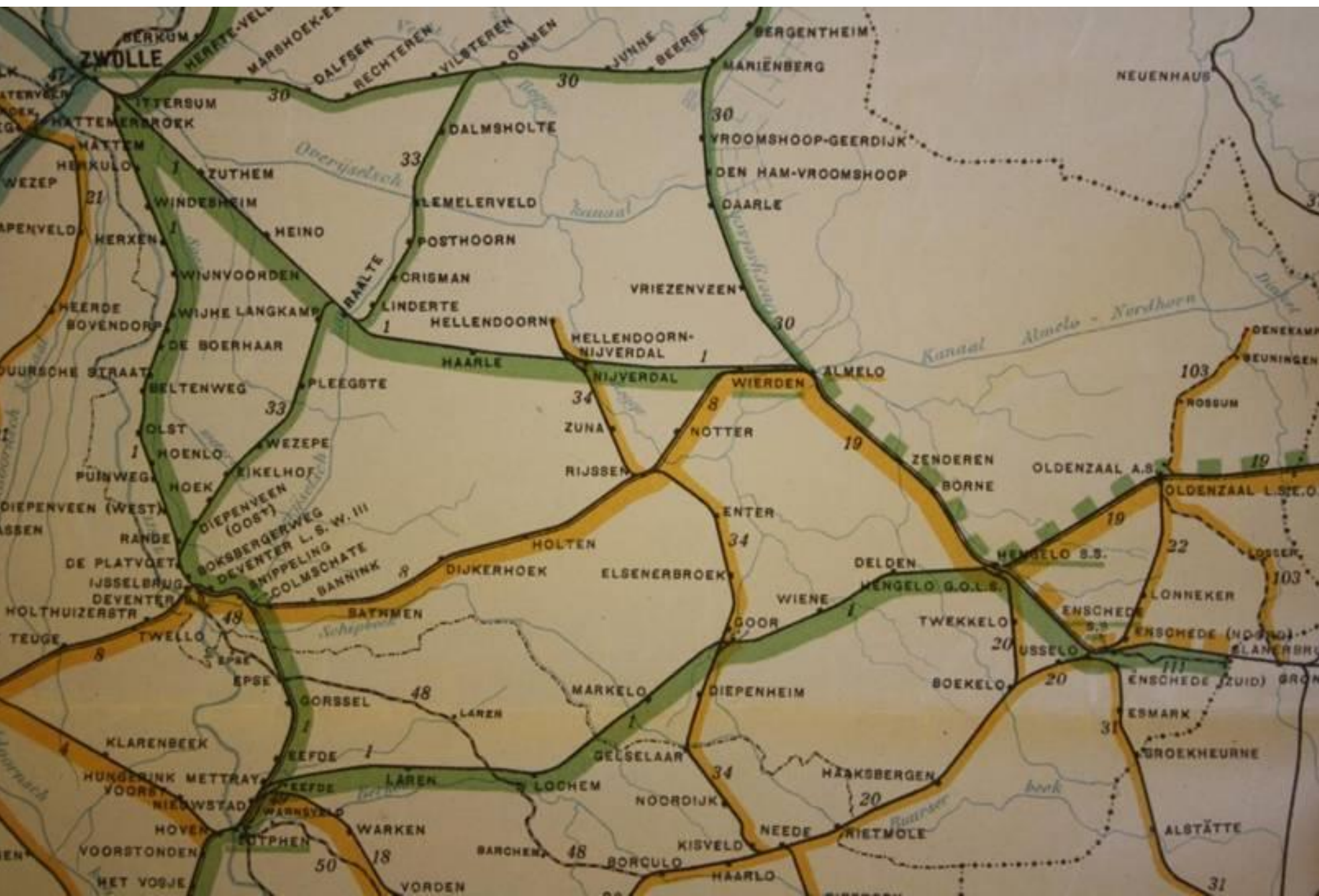
- Eerste plan uit 1845 mislukt, met name vanwege de financiën. De OSM wordt in 1848 ontbonden.
- Tweede plan uit 1860 mislukt eveneens, zowel Salomonson als de gemeente Hellendoorn waren hierbij betrokken.
- In 1870 willen 60 inwoners een spoorverbinding van Zwolle over Dalfsen, Hellendoorn-Schuilenburg naar Almelo, met een zijtak van Schuilenburg naar Nijverdal.
- In 1873 vragen Zwolle en Almelo om een spoorlijn aan te leggen. Eerst variant via Dalfsen, door invloed van Salomonson via Nijverdal.
- 1878 start en binnen 2 jaar klaar, 30 December 1880 rijdt de eerste trein Nijverdal binnen, vanaf 3 januari 1881 dienstregeling.

Spoorkaart Overijssel in 1917

Groen = SS

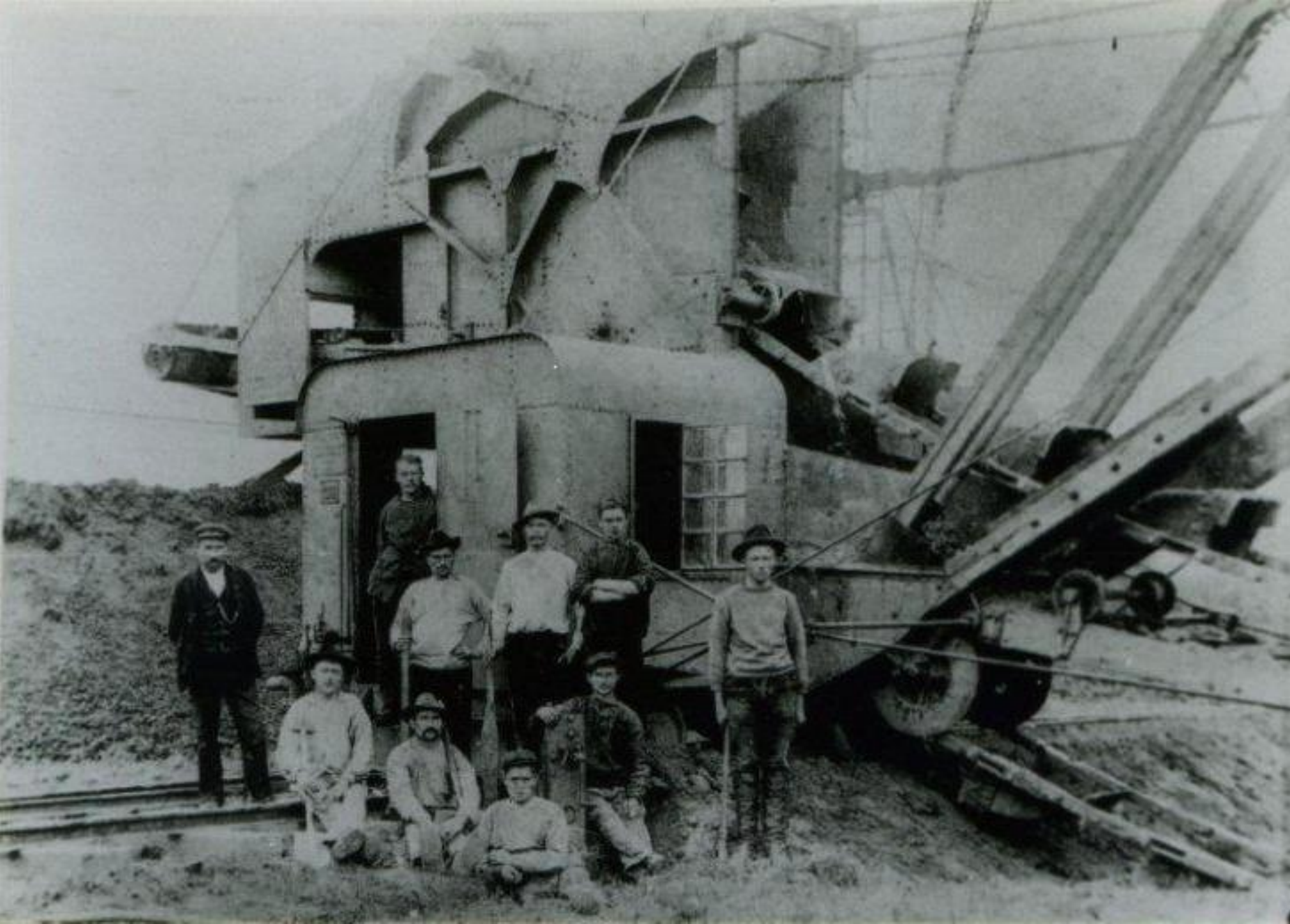
Geel = HSM

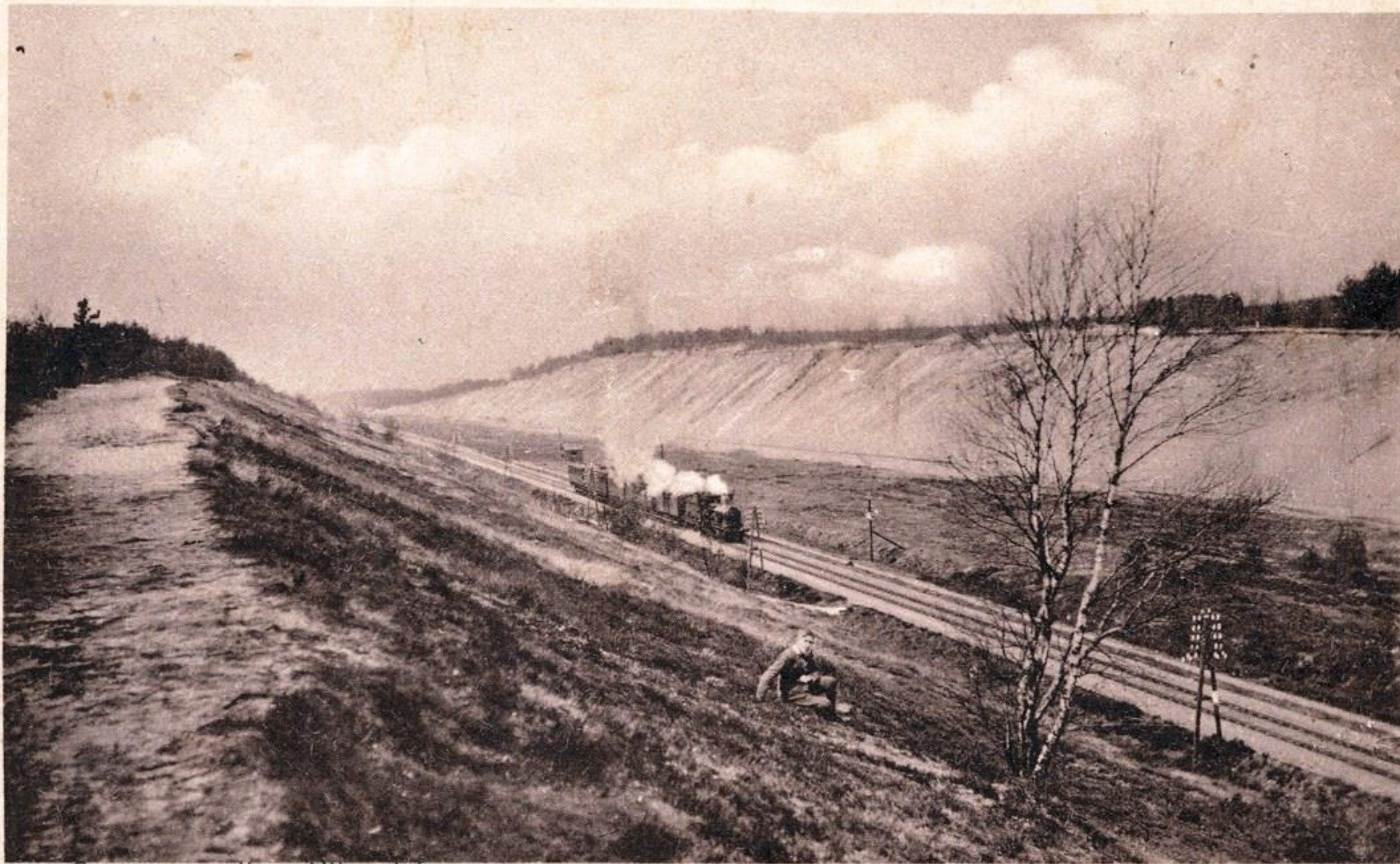
Spoorweg ravyn Nyverdalen

Aanleg
spoorlijn in
het Ravijn.

IJzeren man,
gebruikt
1878-1880
voor
doorgraving
Nijverdalse
berg.

Spoorweggravijn. Nijverdal

Station in
Nijverdal.

Foto uit
1895
(Wilhelmina-
boek).

Foto van de
spoorlijn
richting
Nijverdal.

Foto uit
1895
(Wilhelmina-
boek).

Foto van de
spoorlijn
richting
Nijverdal.

Foto uit
1895
(Wilhelmina
-boek).

Station
Haarle, in
oktober
1901
geopend.
In de oorlog
munitie-
transporten.

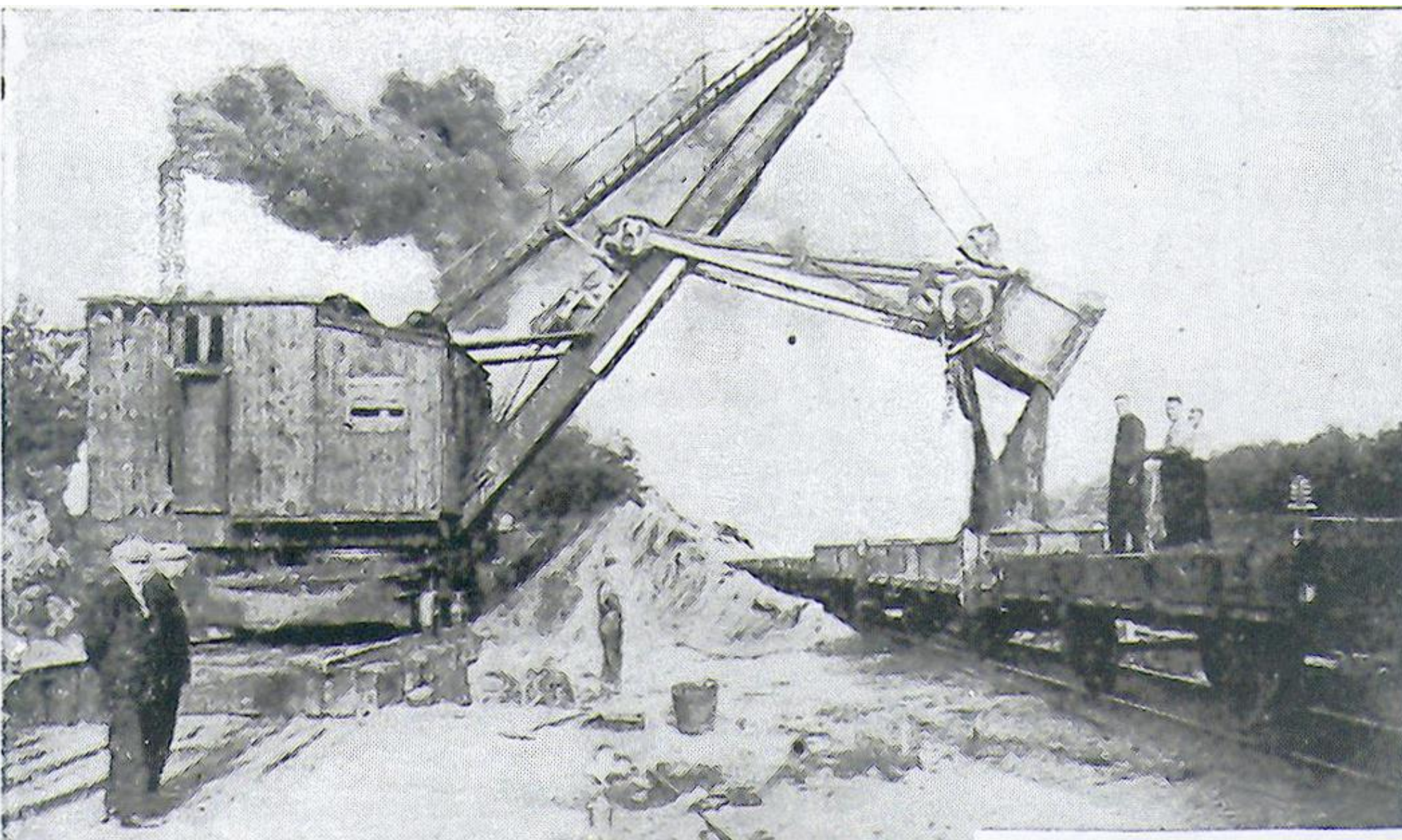
Nijverdal, het spoorravijn

Omstreeks
1920.

Arbeiders bij
de zand-
afgraving.

Graaf-
machine, per
dag 3 treinen
van 40
wagons met
zand.

I.p.v. werk-
lozen uit
gemeente
Hellendoorn.

22 mei 1954
laatste
stoomtrein
traject
Zwolle-
Almelo.

23 mei 1954
eerste
dieseltrein,
de blauwe
engel.

Blauwe
engel
veranderde
in Rode
Duivel.

Spoorlijn Neede - Hellendoorn

- Na Zwolle-Almelo aandacht voor Noord-zuidverbinding
- Fabrikanten uit Nijverdal, Rijssen en Goor
- Eerste plannen 1890, door Salomonson oprichting N.V. Lokaal Spoorweg Neede – Hellendoorn, samen met fabrikant Jannink aanvraag concessie
- Gemeente Hellendoorn neemt deel (o.a. gereed 1-1-1905)
- In 1908 start werkzaamheden, opening 1 mei 1910.
- Maar 20 % reizigers, rest goederenvervoer
- In 1935 opgeheven, spoorlijn in Nijverdal bleef lang liggen
- Nekslag voor de lijn was de aanleg van het Twentekanaal

Historische Kring

Spoorkaart Overijssel in 1917

Groen = SS

Geel = HSM

Station — Hellendoorn.

Stations:

Neede

Kisveld

Noordijk

Gelselaar

Diepenheim

Goor West

Elsenerbroek

Enter

Rijssen

Zuna

Nijverdal Zuid

Hellendoorn

Station
Nijverdal-Zuid

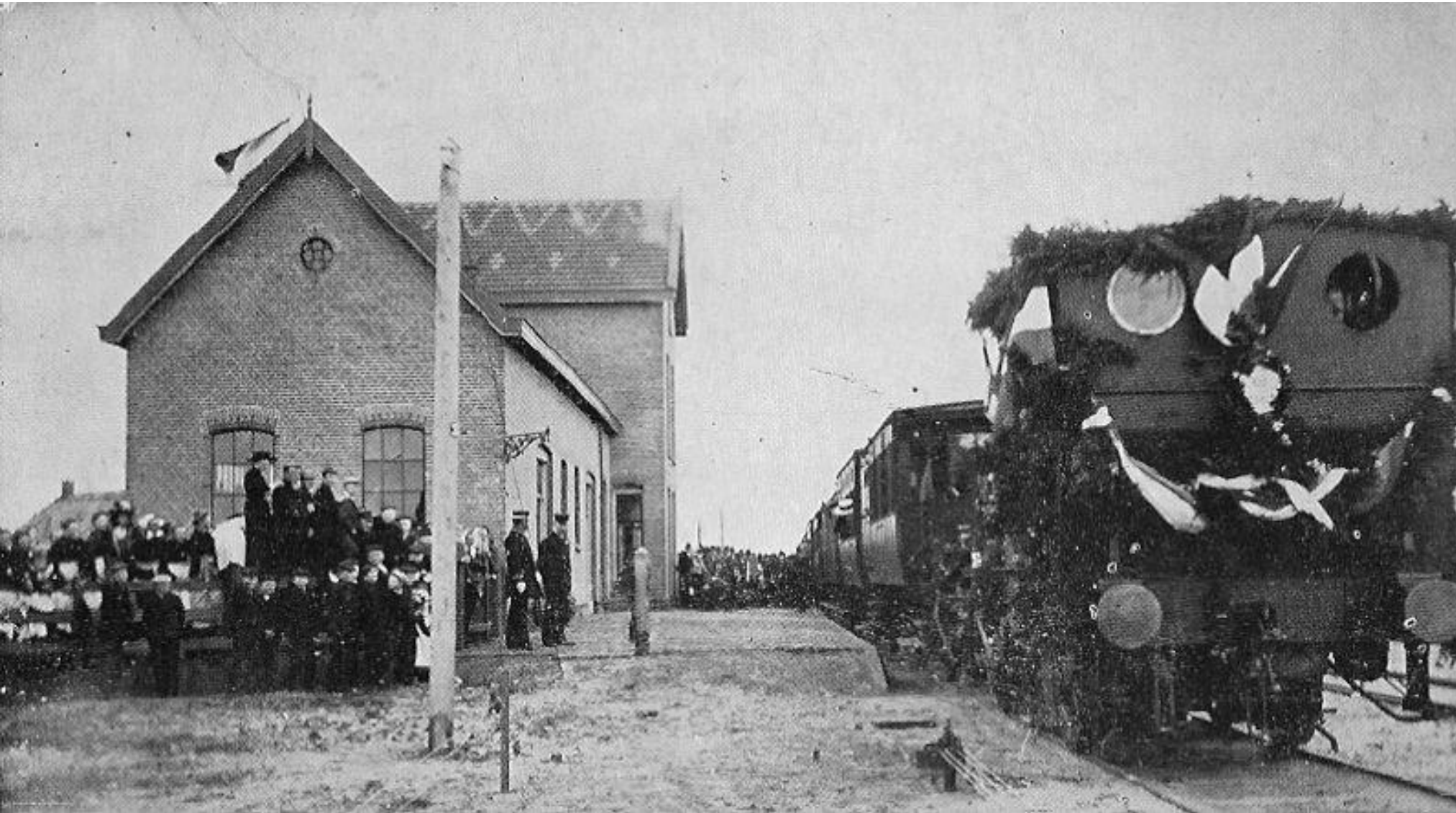

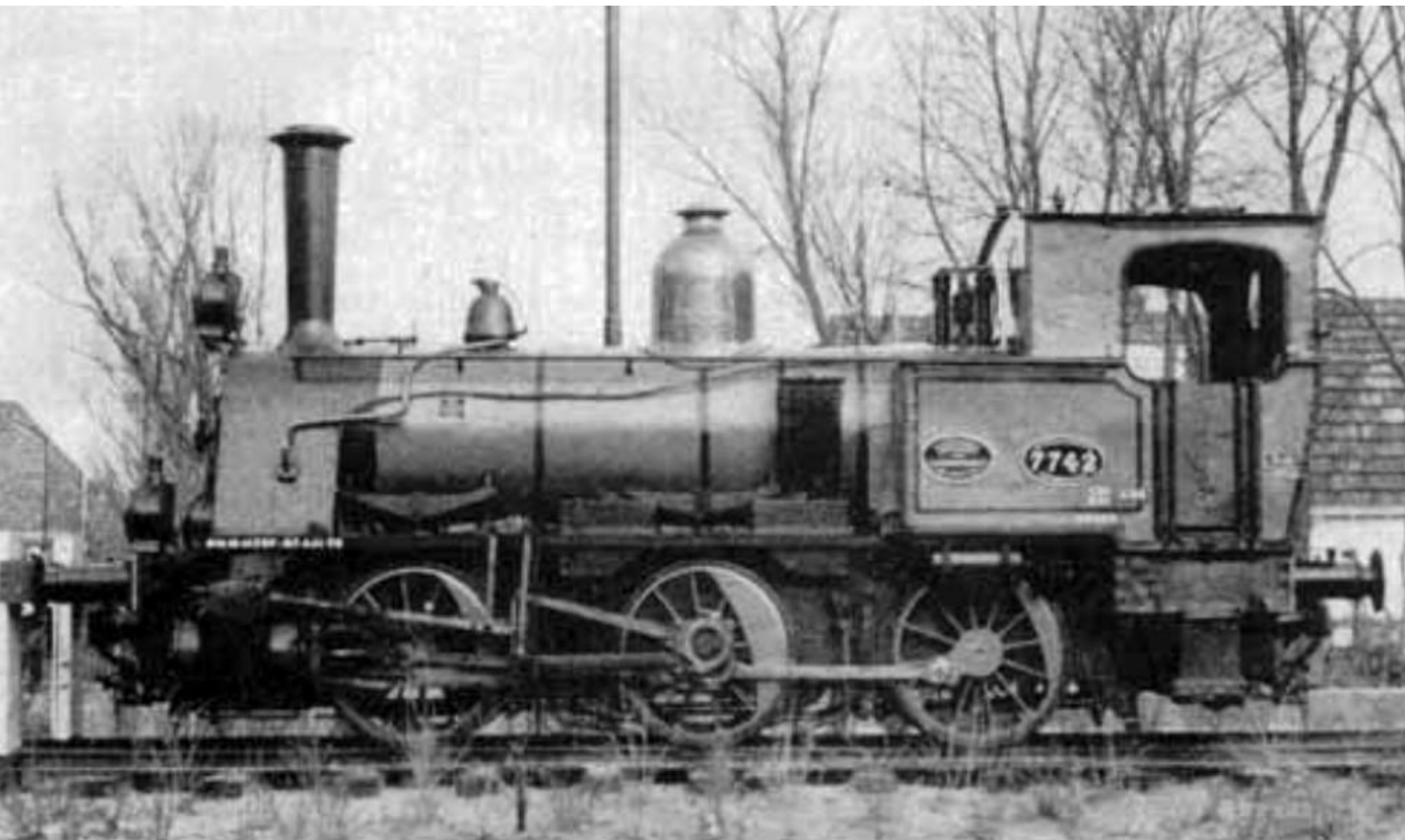

25-jarig
bestaan van
het station.

Daarna
sluiting en in
1970
afgebroken.

Bello bij
station
Enter.

Bello 7742,
Bello 7722
reed op de
lijn Neede-
Hellendoorn.

Spoorlijn Almelo - Mariënberg

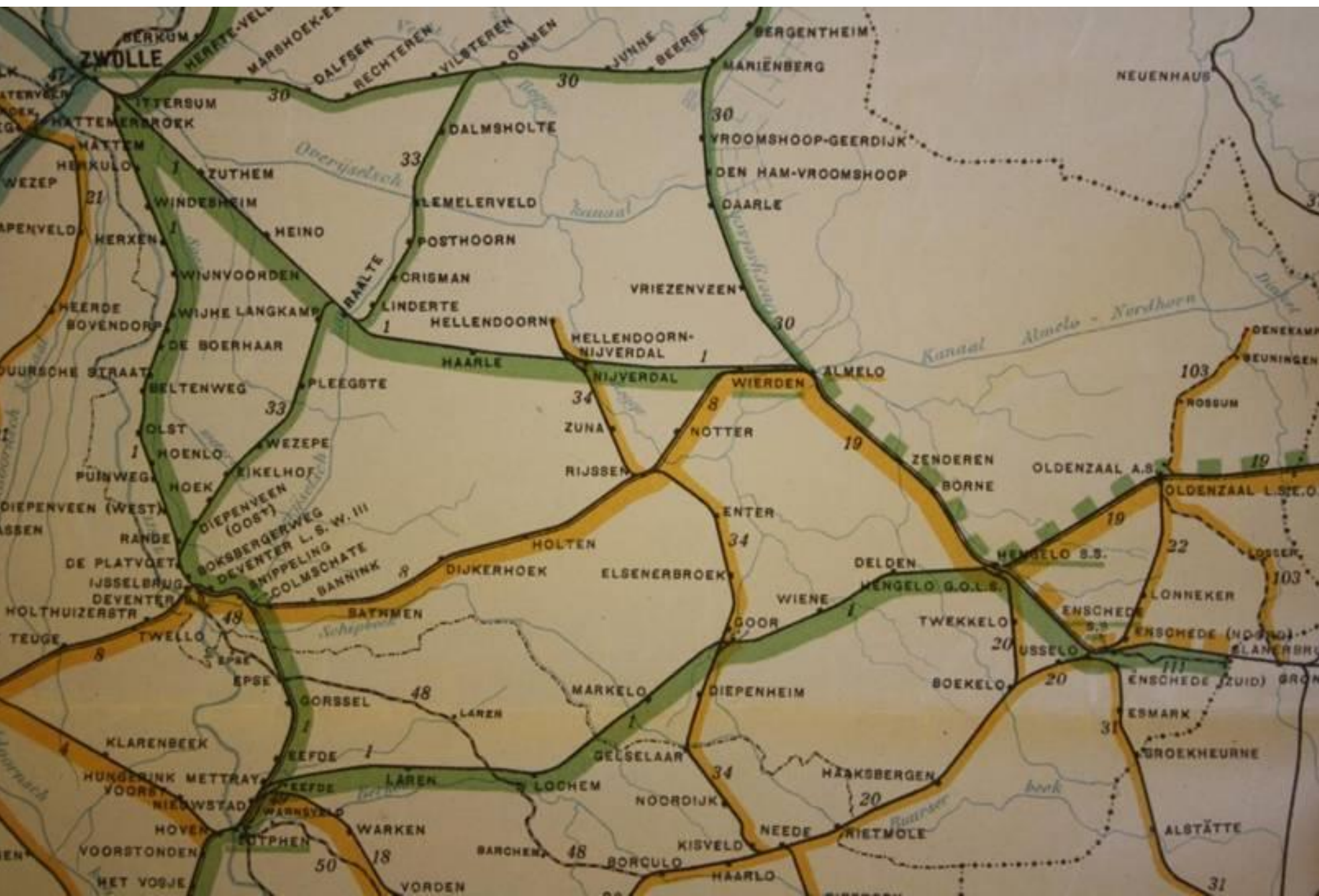
- 1 oktober 1906 geopend
- Zijtak Zwolle – Stadskanaal, aangelegd door de Noorddoosterlocaalspoorweg-Maatschappij (NOLS)
- Verbindende schakel goederenvervoer tussen Twente en Delfzijl, tot 1996 vervoer van aardolie van Schoonebeek naar Pernis
- Diverse stukken van NOLS werden al snel weer gesloten
- Huidige stations: Mariënberg, Vroomshoop, Daarlerveen, Vriezenveen en Almelo.
- Geerdijk, Westerhoeve en Aadorp gesloten in 2016, 1945 en 1938.

Spoorkaart Overijssel in 1917

Groen = SS

Geel = HSM

Station
Mariënberg.
Foto
gemaakt in
de periode
tussen 1920
en 1935.

Station te Mariënberg.

Station heette
bij de opening
op 1 oktober
1906 Boldijk
en werd op 8
juli 1907
gewijzigd in
Daarle.

Vanaf 1 juni
1958 in
Daarlerveen.

Goederen-
Vervoer
over de lijn
Almelo-
Mariënberg.

Station
Daarlerveen
met nu nog de
dieseltrein.

Inmiddels
doorgetrokken
naar
Hardenberg.

Station
Almelo.
Plannen:
provincie
Overijssel in
2027
elektrificatie
van de lijn.

Gesproken
wordt over
aanleg
Nedersaksen
-lijn.
Ontbrekende
stuk Emmen
– Veendam.

Spoor KSW

Overzicht spoorlijnen
en bedrijfsspoor KSW in
Nijverdal uit 1911

In 1881 begon de KSW
meteen met aanleg
eigen fabrieksspoor.

Na de aanleg van de spoorlijn Hellendoorn-Neede,
kwam het spoor via de Oude Markt te vervallen

Foto uit het
Wilhelminaboek

Een van de
draai-
schijven van
het fabrieks-
spoor
(Wever-
straat)

Een
sleperspaard
(Brabantse)
voor een
wagon. De
wagons
waren
eigendom
van de KSW.

Deze
goederen-
wagon was
eigendom
van de
Weverij aan
het Hoge
Dijkje

De ploeg die in 1937 een nieuwe spoorlijn naar de spinnerij heeft aangelegd

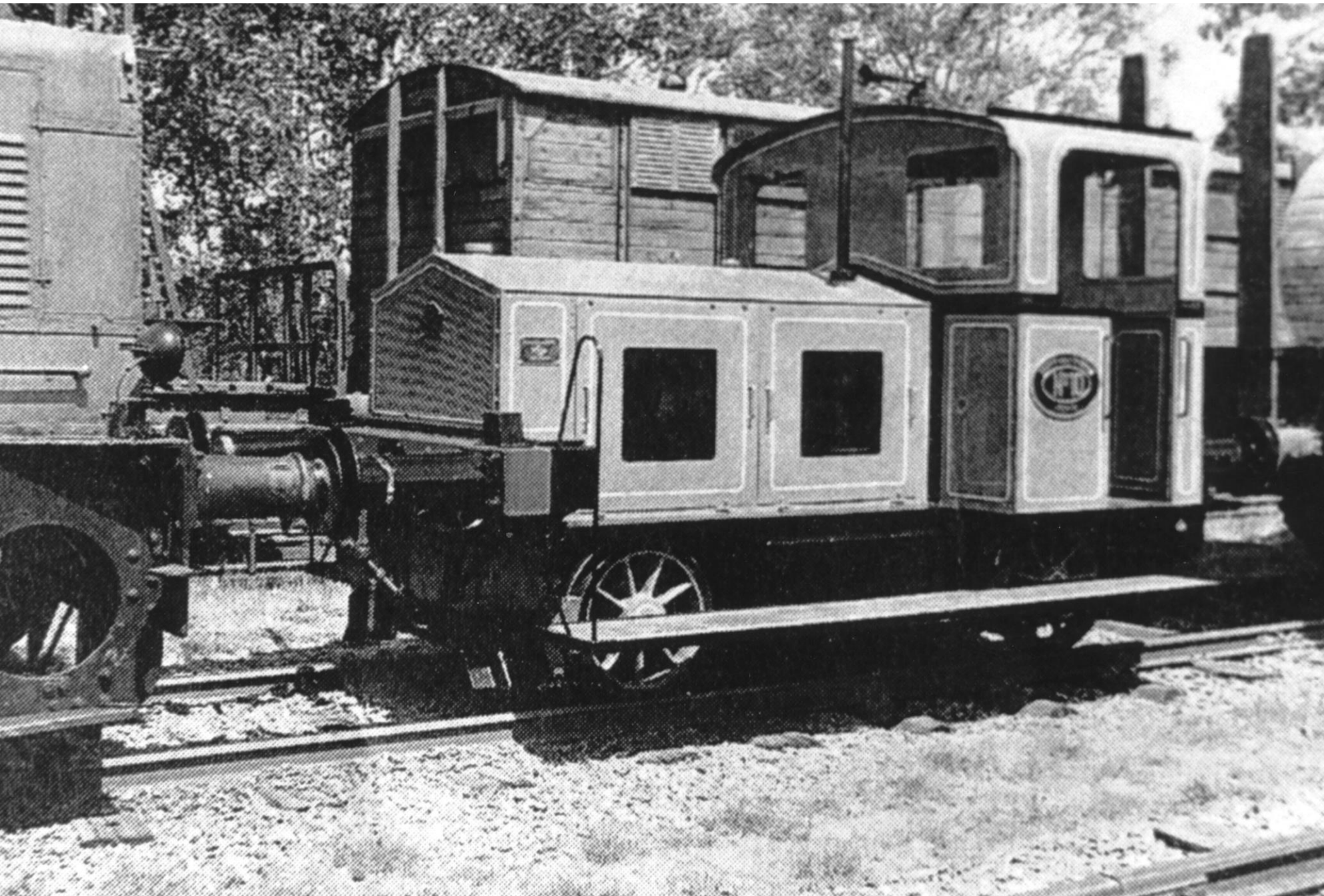

De ingang van de spoorlijn bij de Spinnerijstraat. Later de G.H. v.d. Muelenweg

Jan Nijs was machinist op de rangeerloc. nr. 92 van de KSW. De loc. had de bijnaam Moes (muis).

De SIK deed dienst van 1950-1971 bij de KSW. Kwam van Shell-Pernis en was in 1923 in Duitsland gebouwd.

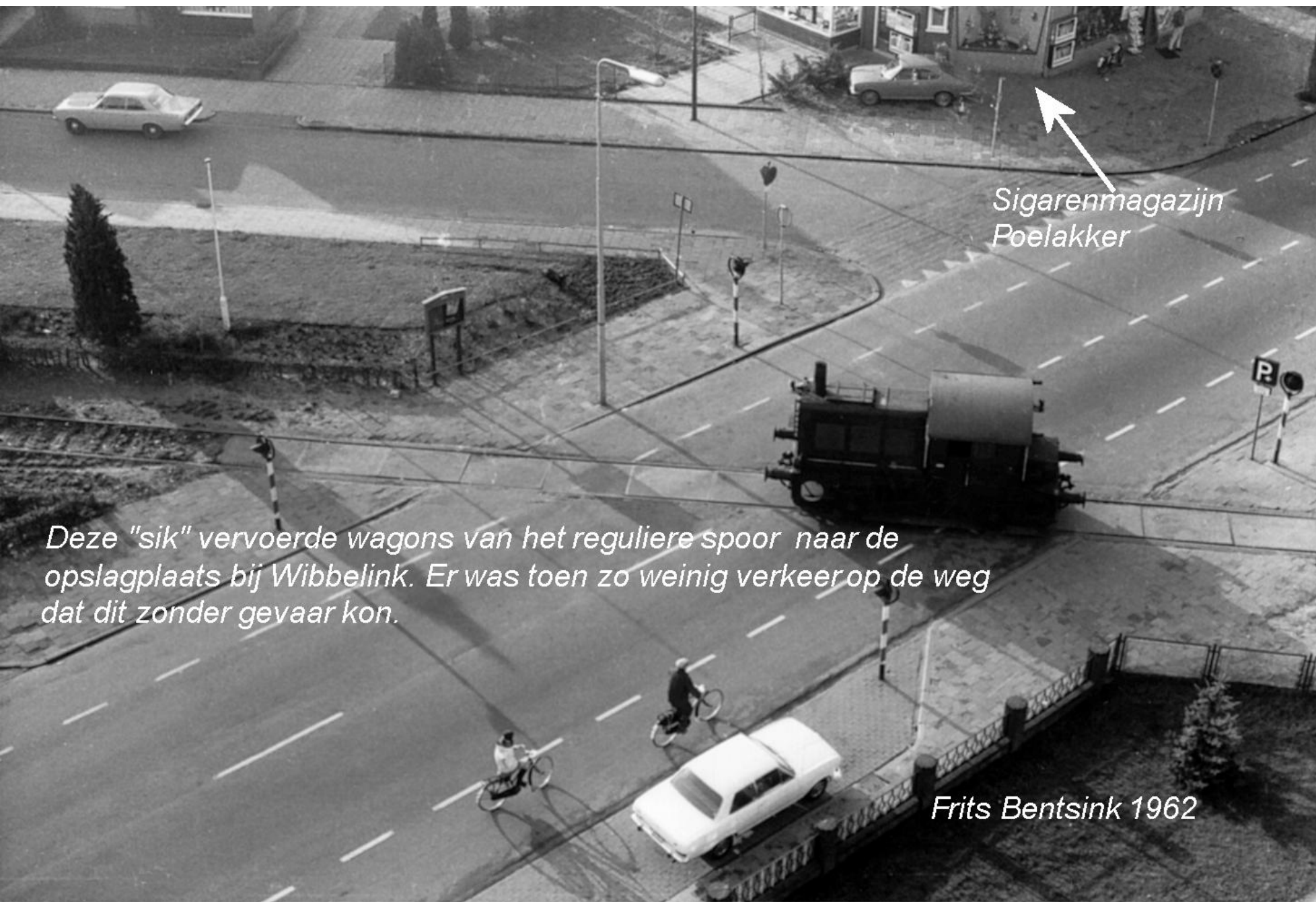

De Sik kruist de Weverstraat

1962

SIK over de
Grotestraat.

Sigarenmagazijn
Poelakker

Deze "sik" vervoerde wagons van het reguliere spoor naar de opslagplaats bij Wibbelink. Er was toen zo weinig verkeer op de weg dat dit zonder gevaar kon.

Frits Bentsink 1962

SIK over de
Grotestraat.

De kolenboeren
langs de lijn
Neede -
Hellendoorn

De kolenboeren
langs de lijn
Neede -
Hellendoorn

Historische Kring

Spoorkaart Overijssel in 1917

Groen = SS

Geel = HSM